

Zaštita šuma u svetu i Evropskoj uniji

Milan Jevtić

**FES Regional Project: Labour Relations and Social Dialogue for Central
Eastern and Southeast Europe
Programme Coordinator**

Svetske šume

- Šume pokrivaju 30,8 % svetskog kopna. Oko polovine šumske površine je relativno netaknuto, a preko jedne trećine su primarne šume (prirodno obnovljene šume domaćih vrsti, gde nema vidljivih pokazatelja ljudskih aktivnosti i ekološki procesi nisu značajno poremećeni);
- Ukupna površina šuma iznosi 4.06 milijardi hektara, odnosno približno 5.000m² (ili 50 x 100m) po osobi, ali šume nisu podjednako raspoređene širom sveta;
- Preko polovine svetskih šuma se nalazi u samo pet država (Rusija, Brazil, Kanada, Sjedinjene Američke Države i Kina), a dve trećine šuma (66 %) se nalaze u deset država;
- Rusija – 815 miliona hektara (20,1%); Brazil – 497 miliona hektara (12,2%); Kanada – 347 miliona hektara (8,5%); Sjedinjene Američke Države – 310 miliona hektara (7,6%); Kina – 220 miliona hektara (5,4%); Australija – 134 miliona hektara (3,3%); Kongo – 126 miliona hektara (3,1%); Indonezija – 92 miliona hektara (2,3%); Peru i Indija – 72 miliona hektara (1,8%); ostatak sveta – 1.375 miliona hektara (33,9%).

Krčenje i degradacija šuma

- Procenjuje se da je od devedesetih godina prošlog veka 420 miliona hektara šuma izgubljeno kroz pretvaranje u druge namene zemljišta, mada je stopa krčenja šuma smanjena u poslednje tri decenije;
- Između 2015. i 2020. godine, stopa krčenja šuma je procenjena na 10 miliona hektara godišnje, što je značajno smanjenje u odnosu na 16 miliona hektara godišnje devedesetih godina;
- Površina primarnih šuma širom sveta je smanjena za preko 80 miliona hektara od 1990. godine;
- Globalna baza podataka o drveću sadrži podatak o postojanju 60.082 vrste drveća;
- Skoro polovina svih vrsta drveća (45%) su članovi samo deset porodica;
- Skoro 58% svih vrsti drveća su endemske vrste neke zemlje.

Raznovrsnost šumskih vrsti

- Biljke – nauka poznaje oko 391.000 vrsta vaskularnih biljaka, od kojih oko 94% čine biljke cvetnice. Od tog broja, izumiranje pretili za 21% tih biljaka (Willis, 2017). Nekih 60% ukupnog broja se nalaze u tropskim šumama (Burley, 2002);
- Gljive – do sada je imenovano i klasifikovano oko 144.000 vrsti gljiva. Međutim, procenjuje se da velika većina vrsti gljiva (preko 93%) danas nije poznata nauci, čime se ukazuje da je ukupan broj vrsti gljiva na Zemlji negde između 2,2 i 3,8 miliona (Willis, 2018);
- Vrste kičmenjaka – poznato je i opisano blizu 70.000 vrsti kičmenjaka (IUCN, 2019a). Od tog broja, šume pružaju staništa za skoro 5.000 vrsta vodozemaca (80% od svih poznatih vrsta), blizu 7.500 vrsta ptica (75% od svih ptica) i preko 3.700 različitih sisara (68% od svih vrsta) (Vié, Hilton-Taylor and Stuart, 2009);
- Vrste beskičmenjaka – opisano je oko 1,3 miliona vrsti beskičmenjaka. Međutim, postoji značajno veći broj tih vrsta, a procene se kreću od 5 miliona, pa sve do 10 miliona vrsti (Ødegaard, 2000). Najveći deo otpada na insekte, od kojih najveći broj živi u šumama.

Ljudi i šume

- Šume obezbeđuju preko 86 miliona zelenih poslova i pružaju sredstva za život još većem brojem ljudi;
- Procenjuje se da 880 miliona ljudi provodi deo svog vremena prikupljajući ogrevno drvo ili proizvodeći ćumur, a među njima je veliki broj žena;
- Ljudske populacije imaju tendenciju smanjenja u oblastima velikog šumskog pokrivača i velike šumske biološke raznovrsnosti zemalja sa niskim prihodima, gde su visoke stope siromaštva. Tako nekih 252 miliona ljudi koji žive u šumama i savanama imaju prihode manje od 1,25 američkih dolara po danu.

Ljudsko zdravlje i blagostanje

- U današnje vreme je zabeleženo više od 28.000 biljnih vrsti koje se koriste u medicinske svrhe, a mnoge od njih se nalaze u šumskim ekosistemima;
- Posete šumskom okruženju mogu imati pozitivne uticaje na ljudsko fizičko i mentalno zdravlje, pa mnogi ljudi imaju dubok duhovni odnos prema šumama;
- Većina novih zaraznih bolesti koje pogađaju ljude, uključujući SARS-CoV2 virus, koji je izazvao aktuelnu pandemiju COVID-19, imaju svoj uzrok u životinjama, a njihova pojava može biti povezana sa gubitkom staništa usled promena šumskih površina, te širenja ljudske populacije u šumskim oblastima, što oboje povećavaju izloženost ljudi divljim životinjama.

Međunarodni instrumenti za očuvanje i korišćenje šumske biološke raznovrsnosti i povezanih ciljeva

- Strateški plan za biološku raznovrsnost 2011–2020 (CBD, 2010a) uključuje 20 vremenski ograničenih, merljivih ciljeva koje treba ispuniti do 2020;
- Protokol iz Nagoje o pristupu genetskim resursima i poštenoj i pravičnoj raspodeli dobiti koja nastaje njihovim korišćenjem (CBD, 2011), dopunski sporazum CBD-a usvojen 2010, takođe je značajan za šume i ljude koji zavise od šuma;
- Pariski sporazum (član 5) utvrđuje okvir za smanjenje ugljenika, uključujući šume, kroz šeme kao što su plaćanja zasnovana na rezultatima i smanjenje emisija koje nastaju krčenjem i degradacijom šuma, te uloga očuvanja, održivog upravljanja šumama i proširenja zaliha ugljenika u šumama zemalja u razvoju (REDD+);
- Konvencija Ujedinjenih nacija za suzbijanje širenja pustinja (UNCCD) je usvojena 1992, a njen strateški okvir 2018–2030 pruža okvir za sve relevantne činioce da postignu neutralnost degradacije;
- Agenda Ujedinjenih nacija 2030 za održivi razvoj I ciljeve održivog razvoja usvojena 2015 pruža okvir za mobilizaciju napora za okončanje siromaštva, borbu protiv nejednakosti i borbu protiv klimatskih promena u periodu 2015–2030. SDG 15, “Život na kopnu”, je od direktnog značaja za očuvanje i održivo upravljanje šumama i njihovom biološkom raznovrsnosti;
- Međunarodni sporazum o tropskom drvetu, 2006 (UNCTAD, 2006), koji je stupio na snagu u decembru 2011, je sporazum kojim se obezbeđuje da izvezeno tropsko drvo i proizvodi od drveta iz zemalja koje ne pripadaju CITES-vrstama na spisku izvoze iz održivih izvora ;
- Prvi strateški plan Ujedinjenih nacija za šume 2017–2030 – Strateški plan sadrži šest globalnih šumskih ciljeva i 26 povezanih ciljeva, koje treba postići dobrovoljno i univerzalno do 2030.

Ključni ciljevi, zadaci i pokazatelji relevantni za šumske površine

- Do 2020, obezbediti očuvanje, obnovu i održivo korišćenje kopnenih i unutrašnjih slatkovodnih ekosistema i njihovih usluga, posebno šuma, močvara, planina i sušnih površina, u skladu sa obavezama iz međunarodnih sporazuma (SDG 15.1);
- Šumska površina kao udeo u ukupnoj kopnenoj površini (SDG 15.1.1);
- Do 2020, stopu gubitka svih prirodnih staništa, uključujući šume, najmanje prepoloviti i gde je izvodljivo dovesti je blizu nule, degradaciju i fragmentaciju značajno smanjiti (Aichi Biodiversity Target 5);
- Preokrenuti gubitak šumskog pokrivača širom sveta kroz održivo upravljanje šumama, uključujući zaštitu, obnovu, pošumljavanje i povećane napore za sprečavanje degradacije šuma i doprinošenje globalnom naporu u rešavanju klimatskih promena (strateški plan UN za šume cilj 1);
- Na globalnom nivou smanjiti gubitak prirodnih šuma najmanje za polovinu do 2020 i nastojati da se okonča gubitak prirodnih šuma do 2030 (deklaracija iz Njujorka o šumama cilj 1).

Države sa najvećim udelom šuma na kopnu

Država	%
Surinam	98,3
Mikronezija	91,9
Gabon	90,0
Sejšeli	88,4
Palau	87,6
Američka Samoa	87,5
Gvajana	83,9
Laos	82,1
Solomonska ostrva	77,9
Papua Nova Gvineja	74,1

10 ključnih činjenica iz izveštaja: stanje svetskih šuma 2020

1. Pojava novih zaraznih bolesti, kakva je i COVID-19, može biti povezana sa gubitkom šuma i prelaskom ljudi na šumska područja, izlaganjem ljudi divljim životinjama, te olakšavanjem prenošenja virusa sa životinja na ljude;
2. Procene su da je svet između 2015. i 2020. godine gubio 10 miliona hektara (24.7 miliona akri) šuma godišnje, što je pad sa godišnjih 16 miliona hektara početkog devedesetih godina prošlog veka. Dok je došlo do usporavanja krčenja šuma, ostvareni napredak je neujednačen, sa znatnim porastom stanovništva u Africi;
3. Od 1990. godine se procenjuje da je 420 miliona hektara šuma izgubljeno, što predstavlja površinu koja je za tri puta veća od veličine Južne Afrike;
4. Širenje poljoprivrednih gazdinstava je glavni uzrok krčenja tropskih šuma, od čega 40% dolazi iz velikih poljoprivrednih struktura – rančevi gde se gaji stoka ili se radi o plantažama soje i palmi. Trećina je iz malih poljoprivrednih gazdinstava;
5. Šume pokrivaju samo oko 31% svetske kopnene površine, ali je dom za 80% svih vrsti vodozemaca, 75% ptičjih vrsta, te 68% vrsti sisara;

10 ključnih činjenica iz izveštaja: stanje svetskih šuma 2020

6. Preko polovine svetskih šuma se nalaze u samo pet država: Rusija, Brazil, Kanada, Sjedinjene Američke Države i Kina;
7. Šume pružaju suštinske usluge za potrebe čoveka. Tri četvrtine dostupne slatke vode dolazi iz šumskih slivova, a 35% svetske proizvodnje hrane ima koristi od oprašivanja životinja;
8. Širom sveta milijarda ljudi zavisi od hrane iz divljine, 2,4 milijardi koristi drvo za kuvanje, dok preko devet od deset ljudi koji žive u ekstremnom siromaštvu zavise od šuma barem jednim delom u svojim sredstvima za život;
9. Područja kojima upravljaju domorodački narodi čine oko 28% svetske kopnene površine i uključuju neke od najviše netaknutih ekoloških šuma;
10. Globalno je zaštićeno 18% šumskih površina, ali prirodni rezervati nisu dovoljni za očuvanje biološke raznovrsnosti. Oni su obično mali, što otežava vrstama migraciju i čini ih ranjivim na klimatske promene.

Evropska unija i šume

- Kako u ugovorima o uniji nema posebnih odredbi o šumama, Evropska unija nema zajedničku politiku o šumama;
- Otuda proizilazi da šumarska politika ostaje prvenstveno nadležnost država članica, ali mnoge evropske aktivnosti imaju uticaj na šume u EU, kao i u trećim zemljama;
- Eurostat definicija (FAO): šuma je zemljište pokriveno krošnjama drveća (ili ekvivalentnim nivoom popunjenosti) sa preko 10% i površinom većom od 0,5 hektara. Drveće treba da bude u stanju da dostigne najmanju visinu od 5 metara u doba zrelosti;
- Uzimajući u obzir tu definiciju, u EU postoji 182 miliona hektara šuma (5% od ukupne površine šuma u svetu);
- Šume pokrivaju 43% kopnene površine Evropske unije, a šest država članica sa najvećim šumskim površinama (Švedska, Finska, Španija, Francuska, Nemačka i Poljska) zauzimaju dve trećine šumskih površina u EU;
- Pokrivenost šumama se značajno razlikuje od jedne do druge države članica, pa dok šume u Finskoj, Švedskoj i Sloveniji pokrivaju preko 60% zemlje, u Holandiji je to samo 11%;
- Većina evropskih šuma su u privatnom vlasništvu (oko 60% šumskog zemljišta), a ostatak od 40% je u javnoj svojini.

Saopštenje EU (2019) o pojačavanju akcije EU za zaštitu i obnavljanje svetskih šuma- pet prioriteta

- Smanjenje potrošnje EU sa šumskog zemljišta i podsticanje potrošnje lanca proizvoda bez krčenja šuma;
- Rad u partnerstvu sa zemljama proizvođačima u cilju smanjenja pritiska na šume i razvojne saradnje kod pošumljavanja;
- Jačanje međunarodne saradnje za zaustavljanje krčenja i degradacije šuma, te podsticanje obnavljanja šuma;
- Preusmeravanje finansiranja za podršku održivijim praksama korišćenja zemljišta;
- Podržavanje dostupnosti i kvaliteta informacija o šumama i lancima snabdevanja robama, te podržavanje istraživanja i inovacija.

Uredba EU o drvetu

- Uredba EU o drvetu (EUTR) je stupila na snagu 2013, zabranjujući stavljanje ilegalno posećene drvne građe na evropsko tržište;
- Uredba predstavlja glavni deo napora EU da se smanji krčenje šuma i zaštite rizične vrste drveća, kao deo akcionog plana EU za šume, zakonodavstvo, sprovođenje zakona, upravljanje i trgovinu;
- Primenjuje se u svim državama EU i u jedinstvenom evropskom prostoru (Norveška, Lihtenštajn i Island), a to će biti slučaj i sa Velikom Britanijom posle Bregzita;
- Uredba pokriva određenu listu drveta i proizvoda od drveta, sa nekim razlikama i izuzecima;
- Proizvodi koji su trenutno isključeni iz uredbe: reciklirani/otpadni proizvodi; knjige i novine; pakovanje (samo ako se radi isključivo o ambalažnom materijalu za podršku, zaštitu ili nošenje drugih proizvoda koji se stavljaju na tržište); štampane stvari – knjige, časopisi; neki proizvodi od bambusa – pleteni ili tkani bambus, celuloza i papir od bambusa, sedišta napravljena od bambusa; nameštaj za sedenje; medicinski nameštaj.

EU strategija o biološkoj raznovrsnosti za 2030

- Cilj strategije je da se evropska biološka raznovrsnost stavi na put oporavka do 2030, što će koristiti ljudima, klimi i planeti. To je ujedno i predlog za doprinos EU predstojećim međunarodnim pregovorima o globalnom okviru biološke raznovrsnosti posle 2020;
- U kontekstu posle COVID-a, strategija biološke raznovrsnosti namerava da izgradi otpornost naših društava na buduće pretnje, poput uticaja klimatskih promena, šumskih požara, nesigurnosti hrane epidemija bolesti, uključujući zaštitu divljih životinja;
- Kao suštinski deo Evropskog zelenog dogovora, strategija biološke raznovrsnosti podržava zeleni oporavak posle pandemije;
- Glavni elementi strategije za 2030:
 - ❖ Ustanovljenje šire mreže EU zaštićenih područja na kopnu i moru, nastavljajući se na postojeća područja Natura 2000, uz strogu zaštitu oblasti vrlo visoke biološke raznovrsnosti i klimatske vrednosti;
 - ❖ Plan EU za obnovu prirode - niz konkretnih obaveza i akcija za obnavljanje oštećenih ekosistema širom EU do 2030, te njihovo održivo upravljanje;
 - ❖ Skup mera koje će omogućiti potrebne promene: pokretanje novog, ojačanog okvira upravljanja, radi obezbeđenja bolje primene i praćenja napretka, unapređenje znanja, finansiranja i ulaganja, te bolje poštovanje prirode u javnom i poslovnom odlučivanju;
 - ❖ Mere za rešavanje globalnog izazova biološke raznovrsnosti, pokazujući da je EU spremna da vodi primerom prema uspešnom usvajanju ambicioznog okvira globalne biološke raznovrsnosti u skladu sa Konvencijom o biološkoj raznovrsnosti.

Zajednička poljoprivredna politika (CAP)

- Oko 90% finansiranja EU za šume dolazi iz Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD);
- Tokom programskog perioda 2007-2013 dodeljeno je oko 5,4 milijardi evra iz budžeta navedenog fonda za sufinansiranje šumarskih mera;
- Nekih 8,2 milijarde evra je izdvojeno u periodu 2015-2020 (27% za pošumljavanje, 18% da šume postanu otpornije i 18% za sprečavanje šteta);
- Uredba(EU) 1305/2013 o podršci ruralnom razvoju od evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) sadrži i sledeće:
 - Šumarstvo je sastavni deo ruralnog razvoja i podrška održivom i boljem klimatskom korišćenju zemljišta uključuje razvoj šumskih područja i održivo upravljanje šumama;
 - Mere u šumstvu treba usvojiti u svetlu obaveza koje su Unija i države članice dale na međunarodnom nivou, a treba da se zasnivaju na nacionalnim ili podnacionalnim planovima za šume ili ekvivalentnim instrumentima koji uzimaju u obzir preuzete obaveze na ministarskoj konferenciji o zaštiti šuma u Evropi.

Napredak u sprovođenju strategije EU o šumama

- 2013- nova strategija o šumama: za šume i sektor zasnovan na šumama, novi okvir EU za usklađivanje i obezbeđenje sveobuhvatnosti u politikama povezanih sa šumom i povećanje doprinosa šuma i sektora zasnovanih na šumama ka EU ciljevima;
- Održivo upravljanje šumama (SFM), višestruka uloga šuma, efikasnost izvora i globalna odgovornost za šume su vodeći principi; osam prioriteta:
 - Podržavanje naših ruralnih i urbanih zajednica – 24 države članice su planirale mere u šumarstvu, odnosno 90% programa za ruralni razvojs (RDPs), što čini oko 8,2 milijarde evra za javne troškove. Četiri države članice su izrazile svoje šumarske potreba kroz državnu pomoć;
 - Šume u klimatskim promenama – strategija promoviše prakse upravljanja šumama u okviru nacionalne politike radi smanjenja emisija, odvajanja CO2 i izgradnje otpornosti šuma, koristeći sredstva EU i najbolje znanje;
 - Zaštita šuma i unapređenje usluga ekosistema- strategija favorizuje preventivne pristupe za obezbeđivanje pružanja usluga ekosistema šuma i doprinošenje biološkoj raznovrsnosti; u tom pogledu se ističe potencijal planova za upravljanje šumama (FMPs) ekvivalentnih instrumenata za uravnoteženu isporuku dobara i usluga.

Osam prioriteta – nastavak

- Šta imaju šume i kako se menjaju? Strategija namerava da jača bazu znanja o izazovima za šume i povezane sektore, unapređujući saradnju i koordinaciju u razvoju informativnog sistema šuma za Evropu (FISE), kao referencu za podatke i informacije o šumama i šumarstvu u Evropi, tesno povezanu sa drugim podacima i informativnim sistemima, usaglašavajući podatke na nivou EU;
- Novo i inovativno šumarstvo i proizvodi sa dodatom vrednošću – strategija predlaže ambiciozan program istraživanja i inovacije (R&I), sa ciljem povećanja održivosti sektora i razvoja inovativnih proizvoda i procesa, kroz Horizon 2020, EIP sirovine, EIP AGRI, SCAR, strukturu upravljanja šumama i druge EU relevantne forume, koordinaciju i širenje dobrih praksi;
- Zajednički rad na koherentnom upravljanju i boljem razumevanju naših šuma - koordinacija, kooperacija i komunikacija su neophodni za uravnoteženje različitih ciljeva i pristupa sektorske politike;
- Šume iz globalne perspektive – strategija namerava da ojača ulogu EU u globalnim naporima za promovisanje SFM i smanjenje krčenja šuma, obezbeđujući doslednost između politika i obaveza EU i država članica;
- Finansiranje EU za šume i sektor zasnovan na šumama - CAP je glavni izvor finansiranja šumarskog sektora (8,2 milijarde evra javnih troškova), usklađeno sa drugim ESI fondovima, LIFE, okvirni program EU za istraživanje.

Ceška Republika

- Novi propisi u devetnaestom veku su podstakli vlasnike šuma da započnu sadnju monokulture smrče (smreke);
- Od tada su šume toliko porasle da pokrivaju 34 % države – polovina šuma je u državnom vlasništvu, a 3.5% je deo nacionalnih parkova;
- Šumarstvo i povezane industrije stvaraju samo 2,5 % nacionalnog bruto društvenog proizvoda, a tokom nekoliko decenija je godišnje sečeno samo 20 miliona kubnih metara (m³) drveta;
- Međutim, 2018 su mnoge šume bile napadnute bubom koja pravi tunele u kori drveta (osmozubi smrčin potkornjak), što je dovelo do povećane seče drveća;
- Češkoj je neophodan novi model šumarstva koji samo subvencioniše pošumljavanje bogatim prirodnim vrstama, izbegava veće krčenje šuma, privremeno smanjuje populaciju divljači i uključuje velike zone bez intervencije, koje mogu da se koriste za proučavanje kako se šume razvijaju u uslovima klimatskih promena.

Estonija

- Popis estonskih šuma iz 2017 je pokazao da samo 2 % tih šuma su “prirodne” (to su šume koje su imale minimalni uticaj ljudi u poslednjih 200 godina i koje su zadržale svoje najvažnije ekološke karakteristike);
- Zvanični podaci države pokazuju da je između 2011 i 2016 posečeno 13 % prirodne šume (7.000 hektara);
- Dva procenta prirodne šume je već premalo da bi se ugostila biološka raznovrsnost tipična za region, pa Estonija treba da pronade načine da obnovi takvu šumu koja je već izgubljena, umesto da očisti sečom oblasti Natura 2000;
- Estonski narod želi šume u kojima se mogu smestiti divlje životinje i koje će pomoći u postizanju cilja borbe protiv klimatskih promena, što znači da uništavanje šuma mora da prestane.

- U severnim delovima Norveške, Švedske, Finske i Rusije se nalazi Sámi, koji se na engleskom naziva Laponija;
- Sada je to mesto borbe između starosedelačkog stanovništva i ekstraktivne industrije;
- Stara borova šuma je ključna za 80.000 stanovnika Sámi population, uključujući 10.000 koji žive unutar finskih granica;
- Poslednjih godina su se dešavali sukobi, zbog toga što kompanije kao Metsähallitus vrše seču drveta zbog industrije celuloze i papira, prekidajući korišćenje sezonskih pašnjaka za irvase i uništavajući staništa zaštićenih vrsta;
- U martu 2016 je usvojen finski zakon o šumama, oslobađajući 360.000 hektara zemljišta, najviše u regionima Sámi, radi privrednih delatnosti, uključujući rudarstvo i šumarstvo.

Francuska

- Francuska politika u šumarstvu, odražavajući mnoge druge evropske države, podstiče industrijalizaciju upravljanja šumama, sa ciljem povećanja upotrebe drveta za energiju sa 6,5 % na 13,5 % do 2030;
- Takve politike bi poremetile tržište za lokalne proizvođače, posebno kod malih i srednjih strugara – preko 100 malih strugara se zatvori svake godine –, te povećale uvoz drveta iz trećih država;
- Primera takvih projekata je više, jedan projekat je Gardanne, kojim velika elektranu na uglj treba da se pretvori u elektranu na biomasu. Za rad sa punim kapacitetom je potrebno 850.000 tona drveta, što je dovoljno da se poremeti regionalno šumarstvo i drvna industrija u okruženju od 400 kilometara;
- Energetski projekti industrijske veličine koji koriste bio masu su rašireni širom Francuske, sa verovatnoćom da će se njihov broj povećati u budućnosti, budući da je vlada odlučila da prestane sa upotrebom uglja do 2022;
- Na taj način treba da se poseče dodatno 12 miliona kubnih metara drveta svake godine u narednih deset godina – što predstavlja povećanje od 5% u poređenju sa 2017.

Nemačka

- Nedavna studija akademije za prirodnu šumu je pokazala kako je nekoliko vrsti prirodnih šuma ugroženo, a da se tri od njih približilo izumiranju zbog intenzivnog korišćenja;
- Šume zaštićene od seče još uvek pokrivaju tek 2,3 % šuma, uprkos cilju savezne vlade da do 2020 to bude povećano na 5 %;
- Skoro polovina sakupljenog drveta je spaljeno, a veliki delovi se koriste za pakovanje (palete) i proizvodnju celuloze i papira;
- Strah od gubitka plodnosti tla je zaustavila neke šumare od namere da pristupe višim nivoima seče, neke plantaže se pretvaraju u šume, čak i kada drvna industrija traži veću proizvodnju mekog drveta;
- Neke pokrajine (savezne države) napreduju ka cilju od 5 % za zaštićene šumske oblasti. Nedavno osnovana širom zemlje unija lokalnih inicijativa je započela protes protiv neodrživog šumarstva i prakse krčenja šuma.

EFBWW stav o Zelenom dogovoru- tačke akcije

- Evropski, nacionalni, regionalni i lokalni sindikati treba da se konsultuju o stvaranju i primeni ekonomskih, socijalnih i politika zapošljavanja aspekata Evropskog zelenog dogovora, pošto će evropske ekološke ambicije snažno uticati na radnike u našima industrijama (Evropska federacija radnika u građevinarstvu i drvnoj industriji);
- Treba jemčiti potpuno učešće sindikata u sektorskom socijalnom dijalogu na različitim nivoima. Ovo je neophodno za definisanje udruženih politika, čija primena će obezbediti ostvarenje kružne ekonomije;
- Nijedan radnik ne sme da bude zapostavljen, uz naročitu pažnju na nisko obrazovane radnike, žene, migrante, mlađe i starije radnike. Svim radnicima treba garantovati osnovnu digitalnu i ekološku obuku;
- Naročita pažnja treba da se posveti zdravlju i bezbednosti radnika, posebno u vezi sa novim proizvodnim sistemima, toksičnošću, radu sa novim materijalima i otpadom;
- Treba garantovati pošten i održiv proces tranzicije. Prelazak na kružnu ekonomiju ne sme voditi problemu socijalne pravde za radnike, naročito u mikro i malim preduzećima;

EFBWW stav o Zelenom dogovoru – nastavak

- Finansijska zaštitna mreža treba da bude na raspolaganju ranjivim radnicima, koji rizikuju da budu istisnuti sa tržišta rada. Ovi radnici rizikuju da izgube svoj posao, te da budu suočeni sa opasnostima po zdravlje i bezbednost na radu i drugim tranzicionim rizicima;
- Potrebne su dalje specifikacije o tome kako će se novac iz mehanizma pravedne tranzicije raspodeliti između različitih sektora i regiona. Radnici ne bi trebalo da snose teret finansiranja tranzicije prema zelenim i kružnim industrijama;
- Nacionalne paritetne fondove za obuku za naše industrije treba da kreiraju i njima upravljaju isključivo socijalni partneri. Da bi se obezbedila poštena podela troškova, sva preduzeća treba da obezbede finansijski doprinos za takve šeme, a finansiranje treba da bude srazmerno veličini preduzeća;
- EFBWW zahteva da EU pojača napore na iskorenjivanju energetske siromaštva, obezbeđujući da raspoloživa obnovljiva energija treba da bude dostupna krajnim korisnicima sa malim primanjima i siromašnim krajnjim korisnicima ;
- Sadašnji sistem dozvola emisija za energetske intenzivne industrije treba proceniti. EFBWW smatra da suštinski cilj svakog predloga treba da bude da se uvoznik na tržište EU suoči sa istim troškovima za CO₂, kao i domaći proizvođač iz Evropske unije.

Hvala na pažnji!